

<p>EU-UKRAINE CIVIL SOCIETY PLATFORM</p>		<p>ПЛАТФОРМА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА УКРАЇНА-ЄС</p>
--	---	--

П'яте засідання, Київ, 15 листопада 2017 року

СПІЛЬНА ДЕКЛАРАЦІЯ

Платформа громадянського суспільства Україна – ЄС (ПГС) – один з органів, створених відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

ПГС є майданчиком, в рамках якого організації громадянського суспільства обох сторін здійснюють моніторинг реалізації Угоди з точки зору громадянського суспільства, а також виробляють рекомендації відповідним органам.

До складу ПГС входять тридцять членів, по п'ятнадцять з кожної сторони, які представляють громадянське суспільство України та Європейський соціально-економічний комітет (ЄСЕК). На п'ятому засіданні ПГС співголювали **Зоряна Міщук**, залучений експерт ВЕГО «МАМА-86», та **Альфредас Йонушка**, член ЄСЕК, генеральний директор Торгово-промислової та ремісничої палати Шяуляю.

Члени ПГС обговорили прогрес в імplementації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а також розглянули та схвалили доповіді щодо впровадження євроінтеграційних реформ у сфері науки та технологій, а також політики щодо внутрішньо переміщених осіб в контексті Угоди про асоціацію. Вони також обговорили плани діяльності Платформи на 2018 рік.

1. Щодо реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, члени ПГС:

- 1.1. вітають набуття чинності в повному обсязі з 1 вересня 2017 року Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, включаючи поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі, та закликають Європейський Союз та Уряд України забезпечити її повну та своєчасну імplementацію;
- 1.2. відзначають важливість реформ у сфері охорони здоров'я, освіти, енергоефективності, пенсійної системи та закликають до рішучої і послідовної імplementації цих та інших реформ в Україні відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, зокрема щодо децентралізації, державного управління, соціально-трудових відносин та в інших секторах, в діалозі з усіма відповідними стейкхолдерами та з метою забезпечення гідної праці та досягнення європейських стандартів життя;
- 1.3. закликають українську владу до прискорення судової реформи, фокусуючись, зокрема, на впровадженні антикорупційного законодавства, забезпечуючи незалежність та дієвість створених антикорупційних інституцій, та закликають до швидкого прийняття законодавства, що дозволить створити антикорупційний суд, забезпечить прозоре та незалежне призначення суддів, а також доступ громадян до правосуддя;

- 1.4. відзначаючи відставання України від графіку апроксимації законодавства, що передбачений Угодою про асоціацію, разом з цим вітають прийняття Урядом України Стратегії комунікації ЄІ та нового Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію, відзначаючи тим не менше, що громадські консультації щодо цього документу не відповідали мінімальним вимогам, які передбачені українським законодавством. Члени ПГС закликають Уряд України зробити анонсовану систему онлайн-моніторингу імплементації Угоди про асоціацію загальнодоступною, що сприятиме прозорості процесу імплементації, а також покращить поінформованість громадянського суспільства України та суспільства в цілому щодо стану імплементації;
- 1.5. вітають прийняття Європейським парламентом Рекомендацій Раді, Європейській комісії та ЄСЗС щодо Східного Партнерства, які передбачають плани запровадження моделі «СхП+» для України та інших асоційованих країн, включаючи створення трастового фонду для України, Молдови та Грузії, для надання розширених можливостей щодо подальшої інтеграції України до існуючих механізмів співпраці ЄС та посиленої участі в програмах та агентствах ЄС;
- 1.6. вітають ініціативу Парламенту Литви з розробки «Нового Європейського плану для України на 2017-2020 рр.» (т.зв. «План Маршала для України»), який гарантуватиме посилену економічну, політичну та фінансову допомогу ЄС Україні, та закликають інституції ЄС всебічно вивчити цю пропозицію;
- 1.7. відзначають позитивний вплив нещодавно запровадженого безвізового режиму – в силі з 11 червня 2017 року – для громадян України, що сприяє розширенню контактів між людьми, та висловлюють впевненість, що він і в подальшому наблизить суспільства одне до одного, а також закликають обидві сторони до пошуку додаткових можливостей для отримання українцями відчутних результатів від європейської інтеграції України;
- 1.8. висловлюють свою беззаперечну підтримку суверенітету та територіальній цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів та засуджують російську агресію, в результаті якої було незаконно анексовано Крим, місто Севастополь, та окуповано частину Донецької та Луганської областей, що призвело до численних людських втрат, а також висловлюють глибоку стурбованість з приводу подальшого погіршення ситуації з правами людини в Криму, зокрема щодо кримських татар, та окупованих територіях на Сході України. Члени ПГС також закликають до негайного звільнення всіх українських політичних в'язнів, незаконно утримуваних в Росії, та заручників російських найманців на окупованих територіях;
- 1.9. вітають продовження санкцій ЄС проти Російської Федерації, спрямованих на фінансовий, енергетичний та оборонний сектори, сферу товарів подвійного призначення, а також індивідуальні обмежувальні заходи, та закликають держави-члени ЄС відстоювати, усіма необхідними політичними та економічними засобами, відновлення суверенітету та територіальної цілісності України, встановлення миру та вирішення гуманітарних проблем жителів даних та суміжних територій;
- 1.10. висловлюють задоволення щодо суттєвого зростання двосторонньої торгівлі внаслідок запровадження ПВЗВТ, а також надання додаткових тимчасових автономних торговельних преференцій для України, що покращують доступ українських експортерів до ринку ЄС. Члени ПГС закликають українську владу завершити процедуру приєднання

до Регіональної Конвенції з пан-Євро-Середземноморських преференційних правил походження, що відкриває нові можливості для підприємств України та ЄС, а також закликають обидві сторони підписати Угоду про оцінку відповідності та прийнятності промислових товарів;

- 1.11. відзначають, що процес реалізації стратегії технічного регулювання, яка була ухвалена на період до 2020 року, проводиться із затримкою на стадії розробки та прийняття нормативно-правових актів без належного врахування потреб і можливостей учасників ринку;
- 1.12. відзначають необхідність спрощення порядку впровадження актів законодавства ЄС у сфері авіації з метою впровадження у вигляді оригіналу регламентів ЄС, які закріплені у додатках до парафованої Угоди про Спільний авіаційний простір, що дозволить швидко адаптувати законодавство України до законодавства ЄС у сфері авіаційного транспорту та без додаткового витрачання бюджетних коштів;
- 1.13. вітають оприлюднення та обговорення з громадськістю оновленої Стратегії державної екологічної політики до 2030 року, що включає 35 цільових індикаторів, та закликають якнайшвидше затвердити її;
- 1.14. відзначають необхідність якнайшвидшого прийняття законодавства у сфері стратегічної екологічної оцінки та необхідних нормативно-правових актів для практичної реалізації Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»;
- 1.15. відзначають, що одним із ключових завдань реформи системи охорони здоров'я в Україні має бути одночасне запровадження загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування, яке б стало ефективним та дієвим способом забезпечення пацієнтів лікуванням, діагностикою, профілактикою, реабілітацією у разі хвороби або нещасного випадку та не допустило б перекладання фінансування медичних послуг на плечі пацієнтів;
- 1.16. закликають органи влади України забезпечити мінімальні рівні соціального захисту, як це передбачено Рекомендацією Міжнародної організації праці №202, та ратифікувати в повному обсязі Європейську соціальну хартію (переглянуту);
- 1.17. поновлюють заклик до Уряду України сприяти невідкладному формуванню Дорадчої групи з питань сталого розвитку, як передбачено ст. 299 глави 13 Угоди про Асоціацію, з широким представництвом організацій роботодавців та профспілок, неурядових організацій та інших заінтересованих сторін для забезпечення постійного, послідовного та своєчасного діалогу, що охоплює аспекти сталого розвитку торговельних відносин між Україною та ЄС.

2. Щодо питань виконання Угоди про асоціацію в сфері науки та технологій, члени ПГС:

- 2.1. відзначають, що Угода про асоціацію є потужним стимулом для реформування системи державного управління в сфері науки та технологій, інтеграції до Європейського дослідницького простору (ЄДП), підвищення ефективності національної дослідницької системи, оптимізації інвестицій в міжнародне співробітництво та дослідницьку інфраструктуру, створення вільного ринку дослідників, а також обміну знаннями та

даними для вирішення глобальних викликів і підвищення конкурентоспроможності економіки;

- 2.2. вітають підписання Угоди між Україною і ЄС про участь України у програмі ЄС Горизонт 2020 та Угоди між Урядом України та ЄС з атомної енергії про наукову і технологічну співпрацю, що дозволяє Уряду України брати участь у Програмі наукових досліджень та навчання Євратом (2014-2018), а також початок співпраці за угодами з CERN, EuroFusion та JRC;
- 2.3. відзначають падіння фінансування науки до історичного мінімуму, різке погіршення умов праці та рівня оплати праці дослідників, значний відтік вчених закордон та в інші галузі економіки, що свідчить про відсутність науки серед основних пріоритетів Уряду, а також становить загрозу виконанню Угоди про асоціацію в сфері науки та технологій, спричиняє зниження конкурентоспроможності економіки та втрату можливостей досягнення цілей сталого розвитку;
- 2.4. закликають Національну академію наук України (НАНУ) вжити заходів щодо своєї модернізації, дотримуючись рекомендацій Заключного звіту незалежного європейського аудиту національної системи досліджень та інновацій України за допомогою інструменту підтримки політик Горизонт 2020 та відповідно до кращих практик аналогічних установ у країнах-членах ЄС. Зокрема, необхідно враховувати гендерний баланс на рівні прийняття рішень та заохочувати участь молодих науковців у структурах управління НАНУ;
- 2.5. рекомендують змінити принцип фінансування науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт на більш широке конкурентне фінансування на основі проєктів, а також заохочувати та підтримувати бізнес та промислові дослідження та співпрацю між українськими компаніями та науковими установами;
- 2.6. відзначають, що ефективне використання можливостей участі у програмі Горизонт 2020 залежить, значною мірою, від посилення інституційної спроможності окремих органів виконавчої влади та Уряду в цілому, впровадженню механізмів ефективної координації між різними міністерствами під егідою Віце-прем'єр міністра з європейської та євроатлантичної інтеграції, координації зі стейкхолдерами Європейського дослідницького простору та широкої комунікації з громадянським суспільством;
- 2.7. запрошують відповідні інституції ЄС розглянути більш широкий інструментарій інтеграції України до ЄДП, зокрема, просвітницькі, науково-технічні та економічні важелі, щоб спонукати необхідні для цього реформи і краще запобігати гальмуванню процесу реформ через застарілі практики та нестачу фінансів. Члени ПГС вважають за доцільне створити спеціалізований фонд міжнародної технічної допомоги Україні для інтеграції до ЄДП, забезпечення дослідницькою та інноваційною інфраструктурою і підтримки обміну вченими;
- 2.8. висловлюють стурбованість щодо відсутності організаційного, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення діяльності Національної ради з розвитку науки і технологій, оскільки у проєкті Державного бюджету на 2018 рік не передбачено коштів на створення та роботу НФД, а також на проведення спільного оцінювання наукової діяльності в наукових установах та ВНЗ на основі найкращих європейських практик;

- 2.9. наголошують на важливості розробки стратегії розвитку сфери науки та технологій, її узгодженні з іншими стратегічними документами Уряду та політикою ЄДП, а також створенні організаційних і фінансових механізмів реалізації цієї стратегії, зокрема, шляхом участі делегатів від України у групах та комітетах з наукової політики ЄДП, створення системи їх експертної підтримки в Україні та забезпечення координації діяльності головних розпорядників бюджетних коштів щодо реалізації Дорожньої карти інтеграції України до ЄДП;
- 2.10. закликають більш широко використовувати інструменти міжнародної співпраці, зокрема, забезпечити участь у пріоритетних для України дослідницьких інфраструктурах ESFRI-2016, прийняти Закон про визнання форми ERIC, створити можливості для залучення іноземних дослідників та академічної мобільності українських учених, впровадити процедуру відкритого, прозорого і заснованого на досягненнях найму дослідників, розробити порядок денний Відкритої науки та Відкритих інновацій, забезпечити участь України в Європейській хмарі відкритої науки;
- 2.11. запрошують Уряд України розробити, у співпраці з відповідними соціальними партнерами та організаціями громадянського суспільства, та прийняти законодавство щодо розширення можливостей жінок у науці, яке б передбачало доступність догляду за дітьми, оплачувану відпустку, заохочення батьків-вчених до більшої участі у догляді дітей;

3. Щодо прав внутрішньо переміщених осіб, члени ПГС:

- 3.1. підкреслюють, що ВПО повинні мати однакові права та умови життя, а також мати рівні можливості для участі в цивільних, політичних та культурних заходах, як і місцеве населення. Це вимагає не лише належного фінансування та рішучості з боку влади, а й співпраці з більш широким спектром організованого громадянського суспільства;
- 3.2. підкреслюють, зокрема, важливість забезпечення рівного ставлення до ВПО щодо доступу до житла, зайнятості та соціального забезпечення, що є передумовою для їх інтеграції з місцевими громадами та на ринку праці; закликають українські органи влади, насамперед Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України, терміново вжити відповідних заходів, зокрема щодо сприяння зайнятості чи самозайнятості ВПО, а також забезпечення соціальним житлом;
- 3.3. підкреслюють необхідність здійснення заходів для возз'єднання сімей, відновлення соціальної структури, відновлення взаємної довіри та усунення упереджень щодо ВПО; відзначають, що організації громадянського суспільства можуть відіграти ключову роль у цих процесах;
- 3.4. зазначають, що обмеження руху цивільних осіб між зонами, що контролюються урядом, та зонами, що не перебувають під його контролем, повинні поступово скасовуватись і не мають бути надмірно або невиправдано важким для ВПО при перетині роздільної лінії або запобігати тим, хто бажає повернутися;
- 3.5. закликають до відновлення громадянських прав ВПО, включаючи їх виборчі права, а також розроблення механізмів поновлення цих прав через спрощений доступ до правосуддя;

- 3.6. наполягають на припиненні порушення права на вільне пересування та встановлення законного механізму перевірки місця проживання громадян ВПО тільки у разі наявності доказів незаконного використання права на соціальну допомогу чи інших суттєвих порушень права;
  - 3.7. закликають до відновлення права на пенсійне забезпечення, незалежно від місця проживання ВПО, та розширення переліку державних банків для отримання виплат;
  - 3.8. звертають увагу на необхідності законодавчого врегулювання підтвердження фактів громадянського стану ВПО, відновлення втрачених документів, відновлення порушених прав щодо вчинення правочинів, а також запровадження дієвого механізму доведення існування необхідного трудового стажу для створення умов належного пенсійного забезпечення ВПО;
  - 3.9. закликають до створення прозорої системи інформування про наявні програми допомоги ВПО, її отримання та використання, погоджені з ВПО;
  - 3.10. ще раз підкреслити важливість залучення ВПО та інших стейкхолдерів до розробки будь-яких політик, що стосуються ВПО.
-